

alakjában előforduló cölestiné.¹⁾ Eredetileg szénsavas vagy még inkább kén-savas mézszel lehettek kítöltve, melyet $SrCO_3$ oldatok lassanként átala-kítottak cölestinné, míg a $CaCO_3$ kivetetett.

Egy másik ásvány, melyet a tisztelt szakosztálynak kívánok bemu-tatni, a baryt, melyet ez év nyarán dr. Koch A. egyetemi tanár úr gyűjtött a kapusi völgyben, Szamára felett. A baryt az agyag-csillámpala üregeit, repedékeit szürkés áttetsző kristálycsoportokban tölti ki, melyek többé-kevésbé vasrozsa kéreggel vannak bevonva. A kristályok általában táblásak és a baryt leggyakoribb összalakzatát tűntetik fel; t. i. $\infty\check{P}\infty$, $\check{P}\infty$, egyes kristályokon még a $\infty\check{P}\infty$ van kifejlődve. Egy nagyobb kris-tálytöredéken pedig $\infty\check{P}_2$. $\check{P}\infty$ ($\infty\check{P}_2: \check{P}\infty = 118^\circ$) combinatio volt kivehető.

Dr. Benkő Gábor.

2. Előleges jelentés az erd. muzeum-egylet igazgató-választmá-nyának megbizásából az 1884-ik év nyarán tett chiropterologiai gyűjtések eredményéről.

A nagyszebeni zoológ Bielz A. 1856-ban „Fauna der Wirbelthie-re Siebenbürgens“ czímen közölt művében összeállította Erdély faunájának általa s az irodalmi adatokból ismert Gerinczeseinek névjegyzékét s ezek között természetesen az Emlősöknek egyik igen érdekes rendjét képező Denevérekét is. A nevezett bűvár adatai szerint Erdély faunájából 1856-ig a következő denevér-fajok voltak ismerve.

I. Család. *Rhinolophidae.*

Genus, *Rhinolophus* Geoffroy.

1. Faj. *Rhinolophus ferrum equinum*, Schreb.
2. „ *Rhinolophus Hipposideros*, Bechst.

II. Család. *Vespertilionidae.*

Genus. *Vespertilio* L.

3. Faj. *Vespertilio murinus*, Schreb.
4. „ *Vespertilio Daubentonii*, Leisler.
5. „ *Vespertilio serotinus*, Schreb.
6. „ *Vespertilio noctula*, Schreb.
7. „ *Vespertilio Schreibersii*, Natterer

¹⁾ Dr. Koch Antal „Ásvány és közettani közlemények Erdélyből. M. tud. Akad. Ert. a természettud. köréből. 1878. VIII. kt. X. sz. 8.

8. „ *Vespertilio pipistrellus*, Schreb.

Genus *Plecotus*, Geoffroy.

9. Faj. *Plecotus auritus*, L.

A felsorolt kilencz fajnak pontos lelőhelyei is adva vannak, melyek közül leggyakrabban említettek Déva, Szerdahely, Nagy-Szeben, Fogaras, Segesvár, Dobra, az almási barlang, de ezen kívül egyik-másik faj általános elterjedésének is jeleztetik.

Miután a fent említett bűvár után napjainkig még senki sem foglalkozott Erdély denevérfajainak részletesebb tanulmányozásával és összegyűjtésével, a mult 1884. évben elhatároztam, hogy az 1856-ban elejtett fonalat felveszem s a mennyire módomban és tehetségemben fog állani, összegyűjtöm és illetőleg tanulmányozom Erdély denevér faunáját. Kitűzött feladatomban azonban nagyobb anyagi áldozatok nélkül kivihető nem lévén, a tudomány és főleg Erdély természettudományi ismertetének érdekében a mindig legáldozatkészebb erdélyi országos muzeum-egylethez folyamodtam anyagi támogatásért, a melynek Igazgató-választmánya kérésemre azt a legnagyobb előzékenységgel adta meg.

Gyűjtéseim és tanulmányaim területül ugyan az egész Erdélyt felvettem, de miután csak némileg is kielégítő eredményre jutásom egy helyen való hosszabb idejű tartózkodásomat tette szükségessé, csupán a következő lelőhelyeket sikerült meglátogatnom:

Kis-Nyires (Szolnok-Dobokamegye.)	Kolozsvár sz. kir. város.
Zilah (Szilágymegye.)	Tövis (Alsó-Fehérmegye)
Arapataka (Háromszékmegye.)	Alsó-Szőcs (Szolnok-Dobokamegye.)
Homorod-Almás (Udvarhelymegye.)	Ormány (Szolnok-Dobokamegye.)
Soborsin (Aradmegye)	Egerpatak (Háromszékmegye.)
Déva (Hunyadmegye.)	Brassó sz. kir. város.
Nagy-Enyed (Alsó-Fehérmegye.)	Kolozsmonostor (Kolozsmegye.)
Szamosujvár (Szolnok-Dobokamegye.)	Deés (Szolnok-Dobokamegye.)
Torockzó-Szt-György (Torda-Ar.-megye.)	Semesnye (Szolnok-Dobokamegye.)
Sinafalva (Szolnok-Dobokamegye.)	Pürkerecz (Brassómegey.)

A felsorolt 20 lelőhelyen hosszabb- vagy rövidebb idejű tartózkodásom alatt gyűjtött denevér-fajok a következők:

I. Család. *Rhinolophidae*.

Genus *Rhinolophus*, Geoffroy.

1. Faj. *Rhinolophus unihastatus*, Geoffroy.

Lelőhelyek: Kolozsvár, Gyulafehérvár, Zilah.

2. Faj. *Rhinolophus biiastatus*, Geoffroy.

Lelõhelyek: Kolozsvár, Árapataka, Toroczko-Szt-György.

II. Család. *Vespertiliones*.

Genus. *Vesperus*, Fitzinger.

3. Faj. *Vesperus discolor*, Natterer.

Lelõhely: Kolozsvár.

Genus. *Noctulinia*, Fitzinger.

4. Faj. *Noctulinia Noctula*, Schreb.

Lelõhelyek: Sinafalva, Nagy-Enyed, Szamosujvár, Kolozsvár, Zilah, Gyulafehérvár.

Genus. *Vesperugo*, Fitzinger.

5. Faj. *Vesperugo marginatus*, Cretschm.

Lelõhely: Kolozsvár.

6. Faj. *Vesperugo pipistrellus*, Schreb.

Lelõhelyek: Gyulafehérvár, Kolozsvár, Deés, Zilah.

7. Faj. *Vesperugo Nathusii*, Blas. Keysl.

Lelõhelyek: Kolozsvár, Zilah.

8. Faj. *Vesperugo Kuhlii*, Natterer.

Lelõhely: Kolozsvár.

Genus. *Miniopterus*, Kuhl.

9. Faj. *Miniopterus Schreibersii*, Kuhl.

Lelõhelyek: Kolozsvár, Soborsin, Déva, Homorod-Almás, Tapolczai barlang (Borsodmegye.)

Genus. *Vespertilio*, Fitzinger.

10. Faj. *Vespertilio Daubentonii*, Leisler.

Lelõhely: Kolozsvár.

Genus. *Myotis*, Fitzinger.

11. Faj. *Myotis sciliata*, Blasius.

Lelõhely: Kolozsvár.

12. Faj. *Myotis Nattereri*, Kuhl.

Lelõhely: Kis-Nyires.

13. Faj. *Myotis Bechsteinii*, Leisler.

Lelõhely: Kolozsvár.

14. Faj. *Myotis murina*, Leisler.

Lelõhelyek: Kolozsvár, Kis-Nyires, Zilah, Pürkerecz, Egerespaták.

Genus *Plecotus*, Geoffroy.

15. Faj. *Plecotus auritis* L.

Lelőhelyek: Kolozsvár, Szamosujvár, Zilah, Kolozsmonostor, Ormány, Egerespatak, Árapataka, Brassó, Gyulafehérvár, Deés, Semesnye, Kis-Nyires.

A felsorolt 15 törzsalakon kívül azonban sikerült még pár igen érdekes, új és az erdélyi denevér faunára jellemző varietásokat is feltalálnom, melyek a következők:

- 1) *Rhinolophus unihastatus*, Geoffroy.
var. *Homorodalmásiensis*, Daday.

Lelőhely: Homorodalmási barlang, Udvarhelymegyében.

- 2) *Rhinolophus bihastatus*, Geoffroy.
var. *Kisnyiresiensis*, Daday.

Lelőhely: Kisnyiresi barlang, Szolnok-Doboka megyében.

- 3) *Vesperusserotinus*, Daubenton
var. *transylvanus*, Daday.

Lelőhely: Alsó-Szőcs Szolnok-Dobokamegyében és Tövis Alsó-Felhérmegyében.

Ez új varietásoknak részletesebb ismertetését ahhoz való jogomnak fenntartásával azonban ezúttal mellőzöm s csak annyit jegyzek itt meg, hogy a 15 törzsfaj s a 3 új varietás a lelőhelyek mindenikéről borszeszbe téve az erdélyi orsz. muzeum-egylet állattárának gyűjteményében van elhelyezve.

Összehasonlítva az általam gyűjtött és felsorolt denevérfajok névjegyzékét a *Bielz A.* által közölt névjegyzékkel, kitűnik az, hogy *Bielz A.* csupán egyetlen oly fajt említ, a melyet én nem találtam meg, nevezetesen a *Vesperus serotinus*-t, Daubenton; míg ellenben én gyűjtéseim által a következő denevér-fajokat mutathatom fel Erdély faunájából, mint eddig ismeretleneket:

Rhinolophus unihastatus, var. *Homorodalmásiensis*, Daday.

Rhinolophus bihastatus, var. *kisnyiresiensis*, Daday.

Vesperus discolor, Natterer.

Vesperus serotinus, var. *transylvanus*, Daday.

5. *Vesperugo Kuhlii*, Natterer.

Vesperugo Nathusii, Blas. Keysl.

Vesperugo marginatus, Cretschm.

Myotis ciliata, Blas.

Myotis Nattereri, Kuhl.

10. Myotis Bechsteinii, Leisler.

Eltételezve az új varietásoktól legérdekesebb a *Vesperugo marginatus*, Cretschm. faj, a mely mint határozott déli alak ez ideig csupán a középtenger parti tartományaiából volt ismeretes s az erdélyi lelőhelye eddig az egyedüli legészakibb.

A közölt adatokkal számot adtam múlt 1884. évi gyűjtéseim eredményéről, de világért sem adtam kimerítő jegyzékét Erdély denevérfaunájának s a további kutatások bizonyára még több érdekes fajnak megtalálására fognak vezetni.

Dr. Daday Jenő.

3. Faunistikai feljegyzések Erdélyből.

Néhány évvel ezelőtt az erdélyi fauna Héjjasainak tanulmányozását tűztem volt ki feladatommúl s ennek megoldása céljából igyekeztem Erdélynek minél számosabb pontját meglátogatni anyaggyűjtés és vizsgálódás céljából. Miután a vízi fauna Héjjasai tudvalevőleg majdnem valamennyien mikroszkopikus nagyságúak, tanulmányozásuk közben lehetetlen volt észre nem vennem a társaságukban majd nagyobb, majd kisebb tömegekben előforduló más, szintén mikroszkopikus állatalakokat is, a melyek közül különösen a Protozoa állatkörbe és a Vermes állatkörnek Rotatoria osztályába tartozókat behatóbb megfigyelésem tárgyaiává tettem s az egyes alakokat minden alkalommal meghatározgattam és lelőhelyüket feljegyeztem.

A lassanként meglehetősen felgyűlt adatok közlését főként azért látom helyénvalónak, mert ezekkel némi anyagot vélek gyűjthetni egy, idővel összeállítandó erdélyrészi faunához. Meg kell jegyezmem azonban azt, hogy itt csupán a száraz adatok és lelőhelyek felsorolására szorítkozom, mellőzve minden további részletezést; a felsorolásnál mindazáltal lehetőleg igyekeztem systematikai sorrendet követni, hogy adataim ezáltal annál könnyebben áttekinthetők legyenek.

Protozoa, Véglények.

Oszt. *Sarkodina*, *Ósállomány*ak.

Rend. *Rhizopoda*, *Gyökérlábu*ak.

Difflugia globulosa, Duj. Mikó-Ujfalu, Oltszem.

Difflugia pyriformis, Perty, Réty, Rosnyó, Csehtelke, M.-Sályi.